

Inglise 18. sajandi graafika
TRÜ TEADUSLIKU RAAMATUKOGU FONDIDES

INGLISE 18. SAJANDI GRAAFIKA

АНГЛИЙСКАЯ ГРАФИКА 18-го ВЕКА

ENGLISH ENGRAVINGS OF THE 18TH CENTURY

Tartu Riiklik Ülikool
Teaduslik Raamatukogu

Inglise 18. sajandi graafika

TRÜ TEADUSLIKU RAAMATUKOGU FONDIDES

KATALOOG * * * TARTU 1974 *

Redaktsioonikolleegium: R. Kleis, M. Kümnik, L. Peep, L. Tiik ja L. Trikkant

Vastutav toimetaja: O. Langsepp

Koostanud: T. Nurk

Kujundanud: K. Põllu

АНГЛИЙСКАЯ ГРАФИКА 18-ГО ВЕКА

На эстонском языке.

Резюме на русском и английском языках.

Тартуский государственный университет. ЭССР, г. Тарту, ул. Юликооли, 18

Vastutav toimetaja O. Langsepp. Korrektorid E. Puusepp, G. Noppel. Ladumisele antud 4. XII 1973. Trükkimisele antud 1. VIII 1974. Kriitpaber 70×90 ¹/₁₆. Trükipoognaid 3,75. Tingtrükipoognaid 4,39. Arvestuspoognaid 3,74. Trükiarv 1000. MB 07522.

Tell. nr. 6360. Hans Heidemanni nim. Trükikoda, Tartu, Ülikooli tn. 17/19. I.

Hind 39 kop.

1—19

© Tartu Riiklik Ülikool, 1974

Käesoleva kataloogiga alustab TRÜ Teaduslik Raamatukogu nende kunstiväärtuste tutvustamist, mis on talletatud tema graafikakogusse 170 aasta jooksul. Esimene graafikakogu kataloog koostatakse inglise graafikast. Kuigi see kollektsoon pole arvukas, on ta väga terviklik ja sisaldab 18. sajandi tähtsamate inglise meistrite gravüüre, sealhulgas lehti, mis kuuluvad nende loomingu paremikku.

Tartu ülikooli taasavamisel 1802. a. loodi ülikooli juurde ka muuseum. Selle põhiülesandeks oli varustada esteetika ja kunstiajaloo loenguid illustreeriva materjaliga. Muuseumi esimeseks hooldajaks sai ülikooli raamatukogu direktor prof. Karl Morgenstern (1770—1852), kes oli ühtlasi ka kunstiajaloo ja esteetika õppejõud. Olles ise vaimustatud kunstisõber ja väsimatu koguja, hankis ta muuseumile maale, joonistusi, gravüüre, skulptuure, gemme, münste ja muid kunstiesemeid. 1837. a. läks K. Morgenstern pensionile, kuid 35 aasta jooksul oli ta suutnud koostada väärtusliku kollektsooni saksa, itaalia, prantsuse, inglise ja Madalmaade gravüüridest. 1853. ja 1856. a. lisandusid muuseumile K. Morgensterni isiklikud kunstivarad, nende hulgas arvukalt gravüüre.

Järgmiste kunstikoguhoidjate osa uute varade soetamisel oli tagasihoidlik. 19. sajandi keskel otsustati ülikooli muuseum välja arendada antiikkunsti koguna. Seoses sellega anti joonistused ja gravüürid üle ülikooli raamatukogule, kus neid säilitatakse praegugi. Mitmel viisil saadud tulmetega on kogu kasvanud 5000 üksuseni.

17. sajandil toimus Inglismaal äge poliitiline võitlus, mis viis konstitutsioonilise monarhia kehtestamisele. Kodanlik revolutsioon avas tee kapitalistlikule tootmisviisile. Väga oluliseks Inglismaa majanduselus oli laiahaardeline koloniaalpoliitika, mis tõi emamaale toorainet ja tööjõudu. See tingis tööstuse kiire kasvu ja kaubanduse enneolematu ulatuse. Majanduse õitsengule kaasnes elav kultuurielu.

Kuni 18. sajandini ei olnud Inglismaa üldisse kunsti arengulukku oma sõna öelnud. Ta polnud suutnud rahuldada isegi oma maa kunstivajadusi, oli vaid pakkunud töövõimalusi võõrsilt sisserännanud kuulsatele meistritele nagu H. Holbein ja A. van Dyck ning ka teistele vähemtuntud kunstnikele. 18. sajandil kujunes inglise rahvuslik kunstikoolkond, milles eriti väljapaistev oli maalijate osa. Maalikunstnikud W. Hogarth, J. Reynolds, T. Gainsborough, J. Romney jt. löid teoseid, mille kuulsusele kodumaal kaasnes ka tunnustus võõrsil.

Erinevalt sel ajal Lääne-Euroopa kunstis juhtivast riigist, s. o. Prantsusmaast, kus kunstnikele jagasid tellimusi peamiselt kuningakoda ja kirik, kujunes Inglismaal kunstnikele ülesannete andjaks jõukas aadel ja varakas kodanlus, kes oli innukas kunstiharrastaja ja koguja. Eriti hinnatud oli nende hulgas portreemaal, kuid kõrvale ei jäänud ka muud žanrid. Suure populaarsuse võitsid gravüürid kodu- ja võõramaiste kunstiteoste vahendajatena. Täiesti langes tellijana ära kirik, sest reformeeritud anglikaani

kirik nõudis lihtsust ja võitles kirikuhoonete toreduse vastu. Selle tõttu on inglise kunst demokraatlikuma põhi-koega.

Väga oluliseks kunsti edendamisel oli kunstielu organi-seerimine. 1754. a. asutati *Society of the Encouragement of Arts, Manufactures and Commerce in Great Britain* (Suurbritannia Kunstide, Manufaktuuride ja Kaubanduse Edendamise Selts). Selle initsiatiivil toimus 1760. a. esi-mene avalik kunstinäitus, millel oli suur edu. Grupp kunstnikke seltsi liikmeskonnast pidas ühingu põhimõtteid liialt demokraatlikeks ja asutas oma organisatsiooni — *Society of Artists of Great Britain* (Suurbritannia Kunst-nike Selts). Teine osa kunstnikest, kes pooldas kunsti laial-dast populariseerimist, koondus omaette ühinguks — *Free Society of Artists* (Vaba Kunstnike Selts).

1761. a. organiseeris *Society of Artists of Great Britain* suure ülevaatenäituse, mille edu ületas eelmisel aastal kor-raldatud näituse oma. Sealt peale kujunesid seltsi näitused traditsioonilisteks. 1765. a. nimetati seltsi *Incorporated So-ciety of Artists of Great Britain* (Suurbritannia Ühinenud Kunstnike Selts). Seltsis tekkis aga lõhe juhtivate kunstnike ja lihtliikmete vahel. Viimased haarasid juhtpositsioonid organisatsioonis ja protestiks lahkusid tuntumad meistrid seltsist. Seoses sellega tõusis päevakorda kunstiakadeemia loomine. Seltsist lahkunud ja mõned õukonnaga seotud kunstnikud koostasid projekti ning esitasid 10. detsembril 1768 akadeemia asutamise petitsiooni kuningale, kes selle ka kinnitas. Seega astus jõusse *Royal Academy* (Kuninglik Akadeemia), mille esimeseks presidendiks sai väga lugupee-tud maaliija *Joshua Reynolds*. *Royal Academy* organiseeris näitusi ja hoolitses kunstnike heaolu eest, ühtlasi oli ka kunstiõppeasutus. Võrreldes teiste Euroopa akadeemiatega oli *Inglise kunstiakadeemia* vähem sõltuv valitsusest, kuigi põhikirja järgi oli kuningal õigus sekkuda akadeemia sise-asjadesse.

Esimese põhikirja alusel Royal Academy liikmeskonda graveerijaid ei võetud. See tekitas pahameelt ja aasta pärast akadeemia asutamist loodi graveerijatele spetsiaalne assotsiatsioon, kuhu valiti ainult kuus liiget. Enamik graveerijatest esitas oma töid Incorporated Society of Artists ja Free Society of Artists näitustele ning kuulus nende liikmeskonda.

Graveerijate tööpõld oli avar, sest gravüür muutus Inglismaal väga populaarseks. Üks kesksemaid tegelasi gravüüride tellimisel, kirjastamisel ja levitamisel oli John Boydell (1719—1804). Tema suuremaks harrastuseks oli koguda kodumaiste kunstnike W. Shakespeare'i teoste põhjal loodud maale ja neid gravüüride vahendusel tutvustada. J. Boydelli kõrval oli rida teisi gravüüre kirjastavaid firmasid. Tellijatena esinesid ka seltsid. Eriti väljapaistvaile graveerijaile andsid ülesandeid kuningliku perekonna liikmed, ühtlasi omistasid nad ka nimetusi nagu kuninga õukonna graveerija, Walesi printsi graveerija jt.

* *

*

Nii nagu maalis, puudus ka inglise graafikas oma rahvuslik koolkond. Varasematel aegadel olid Inglismaal töötanud mandrilt tulnud meistrid, kuid kestmataid jälgi nad polnud jätnud. 18. sajandiks oli graafika Lääne-Euroopa juhtivates maades üldiselt minetanud tähtsuse originaalteoste loomisel ja leidis rakendamist põhiliselt maalide reprodutseerimiseks. Sama saatus tabas teda ka Inglismaal, kuid inglise graafikud saavutasid reprodutseerimisel eriti kõrge tehnilise meisterlikkuse ja isikupärase väljendusviisi.

Vanimaid paljundustehnikaid oli vasegravüür, mida kasutas ka inglise rahvusliku graafika alusepanija William Hogarth, kes oli ühtlasi inglise rahvusliku maalikoolkonna rajaja. Ta rakendas oma graveerimisoskust enda poolt loodud maalide tutvustamiseks. Tema gravüürid pal-

jastavad sotsiaalseid pahesid ja inimlikke kirgi nagu tema lõuendidki («Džinni põiktänav», «Julmuse teine aste»). Leht «David Garrick Richard III osas» on teise iseloomuga, olles ühelt poolt kuulsa näitleja portree, teiselt poolt aga üks näide W. Shakespeare'i draamade teemal kujutava kunsti teoste loomisest, mis oli väga armastatud inglise kunstnike hulgas. W. Hogartheta gravüürid ei paistnud silma tehnilise külje ilu ega korrektsusega. Nende populaarsus seisnes sisulises teravuses ja kaasaja piitsutamises.

Vasegravüüri reprodutseerimisel saavutasid Inglismaal meisterliku taseme Robert Strange ja William Woollett. R. Strange'il oli suuri teeneid itaalia meistrite teoste tutvustamisel. Ta kasutas komplitseeritud viirutusvõtteid, mis suurepäraselt kajastasid lõuendite maalilist käsitlust ja elavat valgusemängu nagu «Madonna koos Magdaleena ja Hieronymusega» (Correggio järgi), «Dido tuleriidal» (Guericino järgi) jt. W. Woollett saavutas kuulsuse maastiku graveerijana. Ta andis veenvalt edasi ideaalmaastike laadis loodud vaadete ülevat ilu, millele lisas erilist võlu õhulise atmosfääri käsitlusega. Ta ühendas oskuslikult graveerimise ja söövitamise. Selle tulemusena on tema lehtedel sügavmustad söövitamisel saadud toonid, millele vastukaaluks helgivad uuritsagu graveeritud hõbejalt heledad pinnad. W. Woolletti üheks parimaks leheks peetakse «Üksindust» (R. Wilsoni järgi).

Väga tublid vasegraveerijad olid W. Woolletti õpilased John Browne, John Pye, Anker Smith jt.

1770.—1780. aastail hakati Inglismaal harrastama ajaloomaali, milleks süžee ammutati lähemast või kaugemast minevikust. Need suured lõuendid äratasid näitustel tähelepanu ja mõjusid ülendavalt inglaste patriootilistele tunnetele. Vahetult pärast avalikkusele tutvustamist anti maalidest välja reproduktsioone. Väga tuntuks sai Inglismaal, samuti mandril, W. Woolletti suur vasegravüür «Lahing La Hogue'i juures» (B. Westi järgi). Edukad olid

samuti John Halli «William Penni leping indiaanlastega 1681. a.» (B. Westi järgi) ja William Sharpi «Gibraltari garnisoni väljatung» (J. Trumbulli järgi). Nende tehniliselt meisterlikult teostatud suurte lehtede väärtuseks on ajaloosündmuste illustreerimine.

Sajandi lõpul vähenes järjest vasegravüüri tähtsus, sest selle loomine nõudis palju aega ja energiat, mis tegi vaselõikes reproduksiooni kalliks. Seda kasutati veel ainult väikesteks illustratsioonideks.

Armastatuimaks reprodutseerimistehnikaks kujunes Inglismaal metsotinto, mis sobis hästi inglise kunstnike maaliliste ja õrnade koloriidiüleminekutega teoste edasiandmiseks. Metsotintos saavutasid inglise meistrid ületamatuid tulemusi, nii et metsotinto sai lisanimeks *la manière anglaise* — inglise maneer. Selles tehnikas töötas Inglismaal üle 60 graveerija-reprodutseerija.

Kõige tunnustatumateks metsotintistideks olid James Mc Ardell ja Richard Earlom, kellele järgnesid Edward Fisher, James Watson jt. Nad pühendusid peamiselt kaas-aegsete kunstnike poolt maalitud portreede reprodutseerimisele, kusjuures esikohal olid J. Reynoldsi teosed. Metsotinto meistrid toovad sametmustast taustast ilmekalt esile portreeteritava näo, rõivaste kalli materjali ja valgusevarju üleminekuid, kusjuures igal meistril on oma erinevad võtted heledate ja tumedate toonide gradatsiooniks.

Üks esimesi kunstnikke, kes hakkas paljufiguurilisi kompositsioone reprodutseerima metsotintos, oli Valentine Green. Ta sai B. Westi suurte lõuendite, nagu näiteks «Lastest ümbritsetud Agrippina nutab Germanicuse põrmu kohal», tutvustajaks. V. Greeni käsituslaad oli pehmete varjundirikaste üleminekutega. Ta graveeris üle 400 plaadi ja oli J. Mc Ardelli ja R. Earlomi kõrval lugupeetumaid meistreid. Heade tulemustega töötas figuraalkompositsioonide reprodutseerimisel John Dixon.

Tähelepanu väärrib *Thomas Frye*. Tema ei reprodutseerinud teiste meistrite teoseid, vaid graveeris plaate oma joonistuste põhjal. Tema «Autoportrees» on lähenemine vabam, valgus kontrastsem ja vorm reljeefsem, sest teda ei kammitsenud võõra eeskuju jälgimine. Tema plaadipind on koredam, kuid trükkimisel sametiselt sügav.

Küllalt suurt poolehoidu leidsid inglise meistrite hulgas ka 18. sajandi lemmiktehnikad — punkt- ja pliiatsimaneer, mis olid eriti armastatud Prantsusmaal rokokookunsti õrnade joonistuste reprodutseerimiseks. Inglismaal oli selle tehnika väljapaistvaks viljelejaks itaallane *Francesco Bartolozzi*, kes alates 1764. a. töötas Londonis. Tema «Istuv naine lapsega» (*G. B. Cipriani* järgi) ja «Lamburistseen maastikus» (*R. Cosway* järgi), trükitud sangviinpunase värviga, kannavad rokokooliku peenutsemise pitserit. *F. Bartolozzi* laadile on lähedane *Robert Ménageoti* leht «Neitsi Maarja, Jeesus-laps ja Elisabet» (*G. Reni* järgi). Väga asjalikult, joonistusnäidislehtede taoliselt on teostatud *Thomas Cheesmani* neli naise pead (*G. Reni*, *N. Pousini* ja *R. Westalli* järgi). Nendes on tunda klassitsismile omast selguse, lihtsuse ja skulpturaalsuse rõhutamist.

Inglise värvilisest graafikast, kõrgelt hinnatud maalilise ja maitseka koloriidi poolest, on TRÜ Teaduslikul Raamatukogul ainult neli lehte. Ilusaim neist on *William W. Rylandi* «Truudus» (*A. Kauffmanni* järgi) oma pehmete pruunikate-punakate toonidega. «*Madam Chevalier Virginia osas*» (*C. Henardi* järgi), mille autoriks on peamiselt maalijana tunnustust leidnud *James Ward*, näitab rikkama värviskaala kasutamist metsotintos. Väga meelevõlvivad on *Joseph Stadleri* kaks värvilist akvatintat (*J. Faringtoni* järgi) vägevatest ehitustest *Thamesi* kallastel. Need lehed esindavad ka omal ajal laialt levinud veduudi-gravüüri.

Juba 16. sajandil oli vaselõike ja ofordi eest taandunud vanim graafikatehnika — puulõige, kuna ta oli liialt jäme-

dakoeline reprodutseerimiseks. Mõnevõrra püsisid värvilise puulõike traditsioonid Itaalias, kus sellega tutvus inglane John Baptist Jackson. Ta oli üks väheseid, kes söandas 18. sajandil kasutada värvilist puulõiget reprodutseerimiseks ja lõi mitmeid plaate Veneetsia kuulsate maalijate lõuendite järgi. J. B. Jackson trükkis mitmes toonis pruuni värviga ja kohati andis paberile reljeefsuse pimetrüki menetluses, saavutades omapäraseid ja huvitavaid tulemusi («Kristus ristil», Tintoretto järgi).

Inglise graafikale kuulub puu kui trükimaterjali taaselustamise au. 18. sajandi lõpul võttis Thomas Bewick (1753—1825) kasutusele pikipuuplaadi asemele ristipuuplaadi, millel uuritsaga graveerides oli võimalik saada peeni jooni ja varjundirikkaid pindu. T. Bewicki tööst pole TRÜ graafikakogus näiteid, kuna ta illustreeris trükitud väljaandeid.

19. sajandi algul tekkis seisak mustvalge-kunsti arengus. Illustreeritud väljaannete osatähtsuse kasvuga rakendusid graafikud pilditahvlite ja illustratsioonide valmistamisele, mille juures ei olnud oluline kunstiline väljendusjõud, vaid korrektne käsitööoskus. Vaselõige, ofort, metsotinto, akvainta ja teised sügavtrükimenetlused taandusid litograafia ja puugravüüri eest, sest need olid odavamad kiire tööprotsessi ja suure arvu tömmiste poolest. Uus tõus graafikas algas sajandi teisel poolel, mil traditsioonilisi paljundusvõtteid ei rakendatud enam reprodutseerimiseks, vaid originaalkunstiteoste loomiseks. Reprodutseerimisel võitis eesõiguse fotomehaaniline paljundusviis.

Inglise 19. sajandi 1. poole graafikat on TRÜ Teaduslikus Raamatukogus kaunis arvukalt, kuid see osa inglise graafika kollektsoonist on juhusliku ilmega. Leidub siiski S. W. Reynoldsi, J. Burneti, J. Godby, C. Turneri jt. meistrite lehti, kes püüdsid jätkata eelnenud sajandi inglise gravüüri parimaid traditsioone.

BARNEY, Joseph

Reprodutseeriv vasegraveerija. Töötas 18. sajandi lõpul punktmaneeris.

1. Palverändur. Punktmaneer. 1794. 55,3×40,4. ÜR 221.

Paremal: Josh. Barney sculpt.

Vasakul: W. Hamilton R. A. pinxt.

Keskel: The Pilgrim.

Ostetud 1803—1808.

William Hamilton (1751—1801), inglise portree- ja ajaloomaalija, Royal Academy liige.

BARTOLOZZI, Francesco (1727—1815)

Pärines Firenzest, kus õppis joonistamist ja maalimist. Hiljem täiendas ennast Veneetsias ja tutvus seal J. Wagneri juures graveerimisega. Töötas Roomas. 1764. a. asus Londoni ja sai kuninga õukonna graveerijaks. Reprodutseeris Itaalia vanu meistreid, aga ka kaasaegseid kunstnikke. Töötas edukalt punktmaneeris. 1768. a. valiti Royal Academy liikmeks. Londonis oli F. Bartolozzil ateljee paljude õpilastega. Osa ateljee töid on F. Bartolozzi poolt viimistletud ja signeeritud. 1802. a. siirdus Lissaboni.

2. Püha perekond. Vaselõige. 1798. 50,5×72,8. ÜR 1613.

Paremal: F. Bartolozzi R.A. sculpt.,

Vasakul: Andrea del Sarto pinxit.

Keskel: Ant. Fedi Flor del.

Keskel joonises: HOLY FAMILY.

Ostetud 1803—1808.

Andrea del Sarto (1486—1530), itaalia maalikunstnik.

Antonio Fedi, itaalia joonistaja, vasegraveerija ja kunstikoguja.

Püha perekonna moodustavad Maarja (vt. nr. 42), Jeesus (vt. nr. 36) ja Joosep. Mõnikord kujutatakse Joosepi asemel Maarja ema Annat. Joosep oli Uue Testamendi põhjal neitsi Maarja elatanud abikaasa, Jeesuse maine kasuisa, ametilt puusepp. 1870. a. kuulutati Joosep Rooma katoliku kiriku, eriti tööliste kaitsepühakuks.

1. F. Bartolozzi (G. B. Cipriani j.) — Istuv naine lapsega. Pliatsimaneer.
Nr. 3.

3. Istuv naine lapsega. Pliiatsimaneer. J. 20,7×16,2. ÜR 1202. Repr. lk. 14.
Paremal: F. Bartolozzi sculp.
Vasakul: G. B. Cipriani inv.

Giovanni Battista Cipriani (1727—1785), itaalia maalikunstnik, 1750—1785 töötas Inglismaal.

4. Lamburistseen. Punktmaneer. J. 19,3×16. ÜR 1203.
Paremal: F. Bartolozzi sculp.
Vasakul: Cosway inv.

Richard Cosway (u. 1742—1824), inglise miniatuurimaalija.

BROWNE, John (1741—1801)

Õppis Londonis J. Tinney töökojas graveerimist (1756—1761). Seejärel töötas mõnda aega assistendina W. Woolletti juures. Graveeris P. Rubensi, N. Poussini, A. Bothi, T. Gainsborough' jt. maalide, aga ka oma joonistuste järgi. 1770 valiti Royal Academy graveerijate assotsiatsiooni liikmeks.

5. Ristija Johannes jutlustamas kõrbes. Vaselõige, ofort. 1768. 48,5×60,7. ÜR 1657.

Paremal: John Browne sculpsit.

Vasakul: Salvador Rosa pinxt., R. Earlom delint.,

Keskel: SAINT JOHN PREACHING IN THE WILDERNESS.

Ostetud 1813. a.

Salvador Rosa (1615—1673), itaalia maalikunstnik, ofortist, poeet, näitleja ja muusik.

Richard Earlom. Vt. lk. 20.

Ristija Johannes, legendaarne kuju Uuest Testamendist, Jeesuse ristija.

6. Philip ristib eunuhhi. Vaselõige, ofort. 1772. 48,1×60,5. ÜR 1656.

Paremal: John Browne sculpsit.

Vasakul: Jan & Andries Both pinxt., J. Gresse delint.,

Keskel: PHILIP BAPTIZING THE EUNUCH.

Ostetud 1813. a.

Andries Both (u. 1608—1649), hollandi maalija ja ofortist.

Jan Both (u. 1618—1652), hollandi maalija ja ofortist, maalib maastiku eunuhhi ristimise stseenis.

John Alexander Gresse (Jack Grease, Greese; u. 1740—1794), inglise maalija ja vasegraveerija.

Philip, evangelist, jutlustas Samaarias, pööras Etioopia eunuhhi ristiskusku teel Jeruusalemmast Gazasse.

7. Stseen W. Shakespeare'i näidendist «Veneetsia kaupmees». Vaselõige, ofort. 1795. 50,3×63,7. ÜR 493. Repr. lk. 17.

Paremal: Engraved by J. Browne.

Vasakul: Painted by W. Hodges R. A.

Keskel: SHAKESPEARE. Merchant of Venice.

Ostetud 1806. a. pildikaupmees Belizanolt.

William Hodges (1744—1797), inglise maaliija, Royal Academy liige.

W. Shakespeare'i (1564—1616) «Veneetsia kaupmees» lavastati esmakordselt 1596. a.

BYRNE, William (1743—1805)

Õppis Birminghamis vasegraveerimise töökojas, täiendas Pariisis J. Alimont' ja J. G. Wille'i juures. 1766—1780 saatis töid Londonisse *Incorporated Society of Artists* näitustele ja oli seltsi liige. Graveeris Cl. Lorraini, J. Bothi, R. W. Wilsoni jt. maalide ja joonistuste järgi. Teostas mitmeid ulatuslikke sarju.

8. Kõrguv tuleforn. Vaselõige, ofort. 1772. 45×55,5. ÜR 320.

Paremal: Willm. Byrne Sculp. Pariisis. 1772.

Vasakul: J. Vernet Pinx.

Keskel: LE FANAL EXHAUSSE.

Ostetud 1809—1837.

Joseph Vernet (1714—1789), prantsuse maastiku- ja meremaalija.

9. Kalapüük Civita vecchia juures. Vaselõige, ofort. 24,3×30,8. ÜR 321.

Vasakul: Peint par J. Vernet.

Keskel: La Pêche près de Civita uecchia.

J. Vernet. Vt. nr. 8.

10. Noore kreeklase laevaleminek. Vaselõige, ofort. 24×30,5. ÜR 322.

Vasakul: Peint par J. Vernet.

Keskel: Embarquement de la Jeune Grecque.

J. Vernet. Vt. nr. 8.

11. Kalapüük jõel. Vaselõige, ofort. 24,1×31,3. ÜR 323.

Vasakul: Peint par J. Vernet.

Keskel: La Pêche de la Rivière.

J. Vernet. Vt. nr. 8.

2. J. Browne (W. Hodgesi j.) — Stseen W. Shakespeare'i näidendist «Veneetsia kaupmees». Vaselõige, ofort. 1795. Nr. 7.

3. T. Cheesman (G. Reni j.) — Tütarlapse pea. Pliiatsimaneer. 1798. Nr. 16.

CALDWALL, James (1739—u. 1790)

Graveeris peamiselt kaasaegsete maalide järgi ja teostas portreesid. 1768—1780 eksponeeris *Society of Artists* ja *Free Society of Artists* näitustel.

12. Garricki surematlus. Vaselöige, ofort. 1783. J. 42,8×59,1. ÜR 182.

Paremal: The Figures engraved by J. Caldwell.

Keskel: The Landscape engraved by S. Smith.

Vasakul: GCarter del^t. & pinxit.

Keskel: IMMORTALITY OF GARRICK.

Ostetud 1809—1837.

Samuel Smith (u. 1745—1808), reprodutseeriv vasegraveerija Londonis.

George Carter (1737—1794), ajaloo- ja portreemaalija.

David Garrick (1717—1779), kuulus inglise näitleja, eriti äratas tähelepanu osadega W. Shakespeare'i draamadest.

CHEESMAN, Thomas (1760—1834/35)

Õppis F. Bartolozzi töökojas. Lõi rohkesti punktmaneeris portreesid ja reprodutseeris vanade meistrite maale. 1798—1820 esines *Royal Academy* näitustel, 1811—1829 *British Institution* väljapanekutel ja *Suffolk Street Gallery's*. Tema portreegravüürid on väga hinnatud.

13. Naise pea. Pliiatsimaneer. 1798. 44,7×34. ÜR 1814.

Paremal: T. Cheesman sculp^t.

Vasakul: R. Westall RA. delin^t.

Nr. 13—15 ostetud 1803—1808.

Richard Westall (1765—1836), inglise ajaloomaalija.

14. Naise pea. Pliiatsimaneer. 1798. 44,8×33,9. ÜR 1815.

Paremal: T Cheesman sculp^t.

Vasakul: N Poussin pinxit.

Nicolas Poussin (1594—1664), prantsuse maalikunstnik, klassitsistliku suuna esindaja. Töötas Roomas.

15. Naise pea. Pliiatsimaneer. 1798. 44,8×33,9. ÜR 1816.

Paremal: T. Cheesman sculp^t.

Vasakul: N Poussin pinxit.

N. Poussin. Vt. nr. 14.

16. Tütarlapse pea. Pliiatsimaneer. 1798. 44,8×34. ÜR 1817. Repr. lk. 18.

Paremal: T Cheesman del^t et sculpsit.

Vasakul: Guido pinxit.

Guido Reni (1572—1642), itaalia maalikunstnik, akadeemilise laadi viljeleja.

DIXON, John (1720/30—1804)

Õppis Dublinis kullasepatöökojas, hiljem maalimist R. Westi juures. 1765. a. paiku tuli Londoni, kus 1766. a. debüteeris *Society of Artists* näitusel. 1771. a. valiti seltsi liikmeks, 1772. a. asepresidendiks. Tegi metsotintoseid kaasaegsete maalijate J. Reynoldsi, T. Gainsborough', N. Dance'i jt. maalide ja oma joonistuste järgi. Tema lehed on väga hinnatud, eriti J. Reynoldsi portreereproduktioonid.

17. Ugolino. Metsotinto. 1774. 50,7×62,9. ÜR 1456. Repr. lk. 21.

Paremal joonises: J Dixon sculp.

Vasakul joonises: Painted by Sr,, Joshua Reynolds.

Keskel joonises: Ugolino.

Saadud K. Morgensterni kogust.

Joshua Reynolds (1723—1792), inglise portreemaalija, *Royal Academy* liige ja esimene president.

Ugolino Gherardesci, Toskaana aadliperekonna tähtsaim esindaja. 1288. a. sisetülide tagajärjel pandi koos kahe poja ja pojapojaga vangi Näljatorni (Torre di fame), kus kõik surid.

EARLOM, Richard (1743—1822)

Oli G. Cipriani õpilane. 1765. aastast hakkas pidevalt tegelema metsotintoga. Reprodutseeris kaasaegsete ja Madalmaade vanade meistrite maale. Ulatuslikemaid töid oli Devonshire'i hertsogi kogus säilitatud Cl. Lorraini joonistuste järgi tehtud metsotinto- ja ofordikombinatsioonis sari «*Liber Veritatis*» (1777). Täitis J. Boydelli tellimusi. Tema teosed on väga hinnatud.

18. Kuningas George III perekonnaga. Metsotinto. 1770. 52,2×58,1. ÜR 531. Repr. lk. 22.

Paremal: R^d, Eearlom sculpsit — London Octr. 29th, 1770.

Vasakul: J. Zoffany pinxit, 1770.

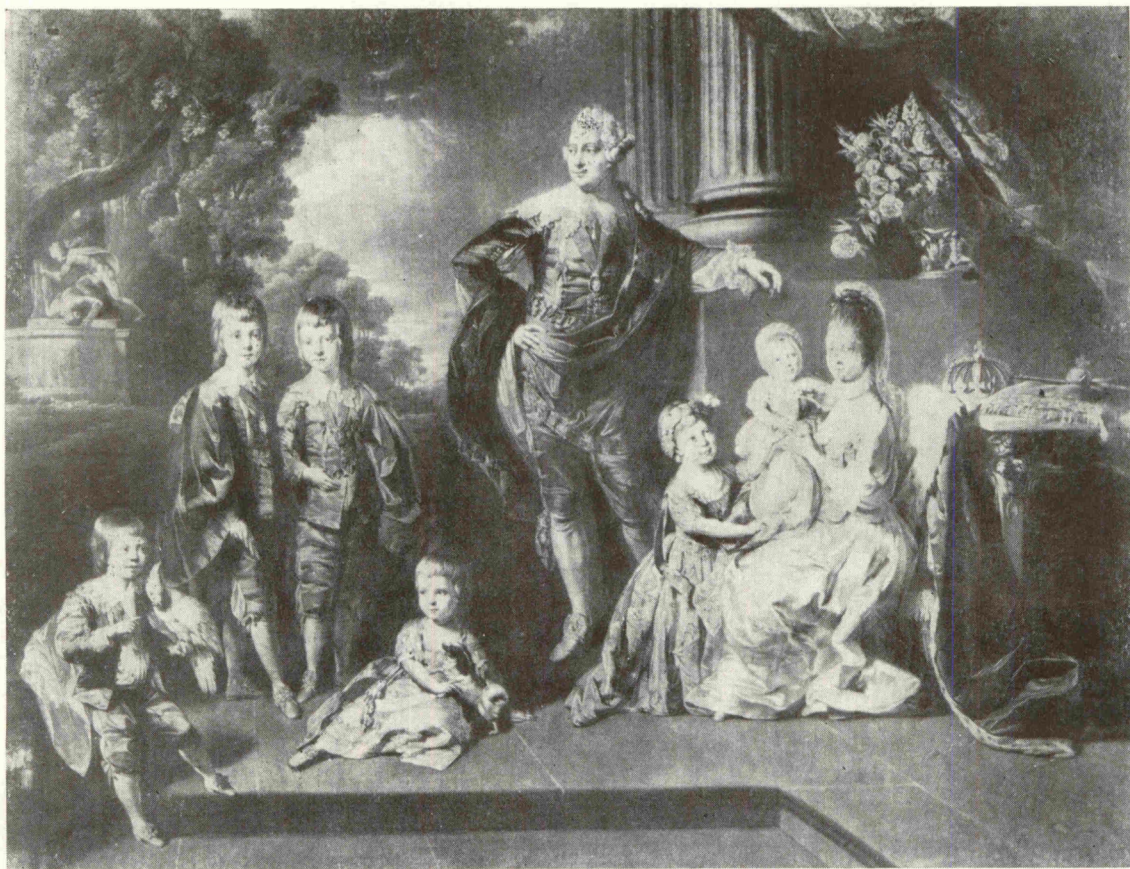
Keskel: Their most Sacred Majesties George the III^d. and Queen Charlotte ... Ostetud 1821. a.

Johann Zoffany (Zauffany, u. 1733—1810), saksa päritoluga portreemaalija. 1758. a. asus Londoni. *Royal Academy* liige.

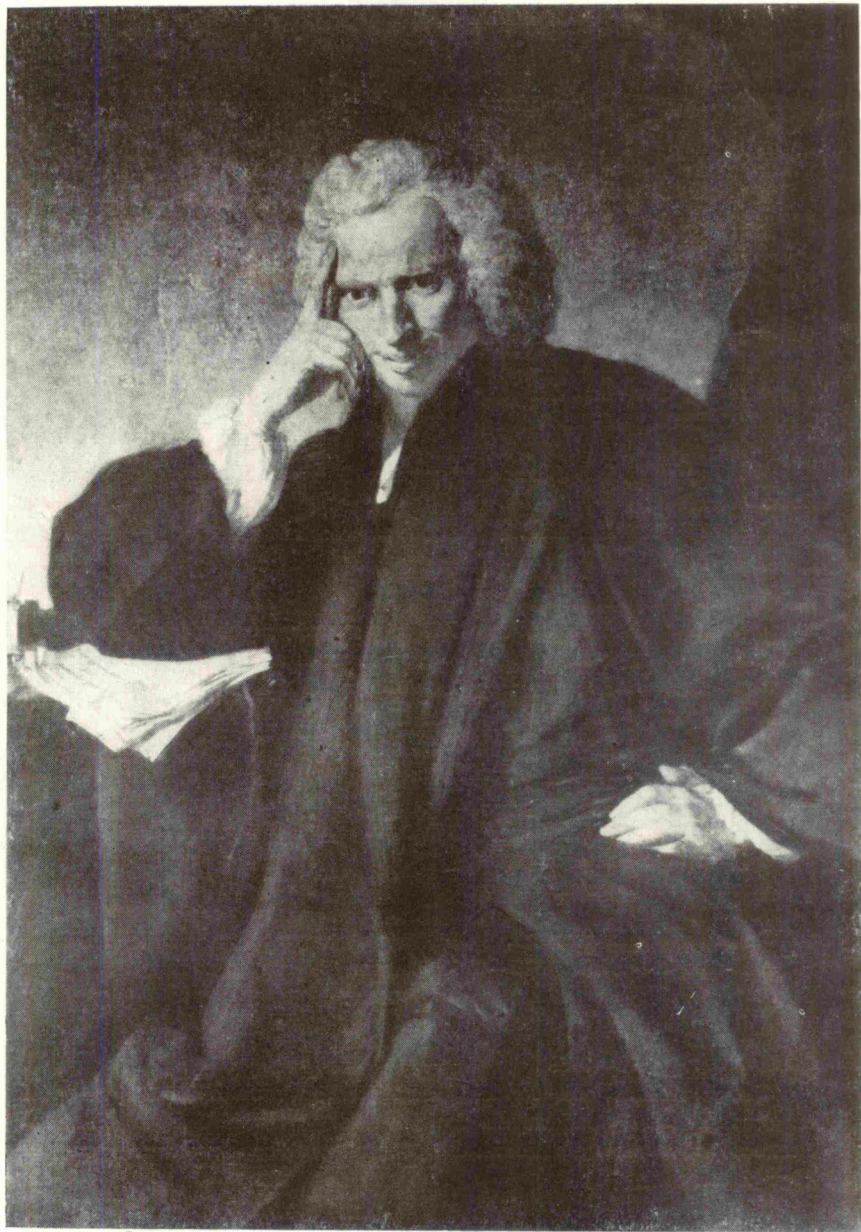
George III (1738—1820), Inglise kuningas 1760—1820. Charlotte (1744—1818), tema naine, Inglise kuninganna.

4. J. Dixon (J. Reynolds j.) — Ugolino. Metsotinto. 1774. Nr. 17.

5. R. Earlom (J. Zoffany j.) — Kuningas George III perekonnaga. Metsotinto. 1770. Nr. 18.

6. E. Fisher (J. Reynoldsi j.) — Laurence Sterne. Metsotinto. 1760. Nr. 20.

FACIUS, Johann Gottlieb (1750—1802)

FACIUS, Georg Siegmund (1750—1814)

Õppisid Brüsselis. 1776. a. asusid Londoni, kus töötasid J. Boydellile. Reprodutseerisid peamiselt kaasaegsete kunstnike maale, samuti Tiziani, P. Rubensi, A. v. Dycki jt. vanade meistrite teoseid. Nende lehed, eriti värvilised, on väga hinnatud.

19. Pärsia sibüll. Punktmaneer. 1797. 48,5×35. ÜR 1506.

Paremal: G. S. & J. G. Facius Sculp^{unt}.

Vasakul: Guercino Pinxt.

Keskel: THE PERSIAN SIBYL.

Guercino, õieti Giovanni Francesco Barbieri, (1591—1666), itaalia maalikunstnik.

Sibüll, üks Vana-Kreeka legendaarseid ennustajannasid.

FISHER, Edward (1730—u. 1785)

Asus Londoni 1758. a. 1761—1767 esines *Incorporated Society of Artists* näitustel, 1766. a. astus seltsi liikmeks. Reprodutseeris metsotintotehnikas peamiselt portreesid, eriti meisterlikult J. Reynoldsi maale.

20. Laurence Sterne. Metsotinto. 1760. 35,6×25,4. ÜR 1018. Repr. lk. 23.

Vasakul joonises: J. Reynolds Pinxit 1760.

Paremal: E. Fischer fec^t.

Vasakul: JReynolds pinxt.,,

Keskel: Laurence Sterne, A. M.

Saadud K. Morgensterni kogust.

J. Reynolds. Vt. nr. 17.

Laurence Sterne (1713—1768), inglise kirjanik, sentimentalismi esindaja.

FRYE, Thomas (1710—1762)

Umbes 1730. a. asus Londoni, kus töötas portreemaalijana. 1744—1759 tegutses portselanimanufaktuuris. Seejärel hakkas taas maalima ja joonistama portreesid. Graveeris oma joonistuste järgi. Tema portreid esineb harva, on väga hinnatud.

21. Autoportree. Metsotinto. 1760. 44,8×35,1. ÜR 277. Repr. lk. 25.

Vasakul: T. Frye Pictor Inv^t. & Sculp^t.

Ostetud 1803—1808.

7. T. Frye — Autoportree. Metsotinto. 1760. Nr. 21.

GREEN, Valentine (1739—1813)

Jättis pooleli õpingud õigusteaduses ja hakkas õppima graveerimist R. Hancocki juures. 1765. a. asus Londoni, kus reprodutseeris B. Westi maale, aga ka J. Reynoldsi, M. Cosway jt. omi. 1766. a. alates eksponeeris oma töid *Incorporated Society of Artists* näitustel ja 1767. a. sai seltsi liikmeks. 1774. a. esines *Royal Academy* näitusel, 1775. a. võeti akadeemia graveerijate assotsiatsiooni liikmeks. Samal aastal sai kuninga õukonna metsotintisti nimetuse. 1789. a. Pfalzi kuurvürst Karl Theodor, kes 1775. a. oli nimetanud V. Greeni oma õukonna graveerijaks, andis talle privileegi avaldada 100 metsotintost koosneva luksusväljaande Düsseldorfis maaligaleriist. Joonistused galerii tähtsamatest maalidest tegi J. G. Huck. 1794. a. alanud prantslaste pealetungi tõttu jäi töö pooleli, valmis ainult 22 plaati. V. Greeni daamide portreed, eriti varasemad, on väga hinnatud.

22. Reguluse tagasipöördumine Kartaagosse. Metsotinto. 1771. J. 63,2×87,5. ÜR 304.

Vasakul joonises: B. West pinxit, Londoni, 1769—1771 V. Green fecit.

Keskel joonises: REGULUS.

Saadud 1803—1808.

Benjamin West (1738—1820), ameerika päritoluga ajaloomaalija, 1763. a. asus Londoni. *Royal Academy* liige ja kuninga õukonna kunstnik.

Marcus Atilius Regulus, rooma väepealik ja konsul, sai 255. e.m.a. lüüa kartaagolastelt ja sattus vangi. Legendi andmetel saadeti 250 e.m.a. rahuehitpanekuga Rooma, kus kõneles Kartaago nõudmistele vastu. Saabunud Kartaagosse tagasi, piinati Regulus surnu's.

23. Hannibal vannub igavest vaenu Rooma vastu. Metsotinto. 1773. 63,2×88. ÜR 46.

Keskel joonises: B. West Pinxit, 1770. V. Green Fecit, 1773.

Saadud 1803—1808.

B. West. Vt. nr. 22.

Hannibal (247 või 246—183 e.m.a.), Kartaago väejuht ja riigimees.

24. Lastest ümbritsetud Agrippina nutab Germanicuse põrmu kohal. Metsotinto. 1774. 60,3×42,8. ÜR 344. Repr. lk. 27.

Paremal: V. Green ... fecit.

Vasakul: B. West R. A pinxit. 1773. London.

Keskel: AGRIPPINA, surrounded by her Children, weeping over the Ashes of GERMANNICUS.

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co käest Leipzigin.

8. V. Green (B. Westi j.) — Lastest ümbritsetud Agrippina nutab Germanicuse põrnu kohal. Metsotinto. 1774. Nr. 24.

B. West. Vt. nr. 22.

Agrippina (17 e.m.a.—33 m.a.j.) Rooma väepealiku ja riigimehe Germanicuse naine, pagendati pärast mehe surma keiser Tiberiuse käsul Roomast.

25. Taaniel seletab Belsazarile kirja seinal. Metsotinto. 1777. J. 46,8×65,5. ÜR 74.

Paremal: Engraved by Val:Green, ...

Vasakul: Painted by Benjn., West, ...

Keskel: DANIEL INTERPRETING TO BELSHAZZAR THE WRITING ON THE WALL.

Saadud 1803—1808.

B. West. Vt. nr. 22.

Taaniel (Daniel), tegelane Vanast Testamendist. Viibis maapaos Babüloonias, kus seletas kuningas Belsazari unenägusid ja kuninga peol seinalle ilmunud salapärast tulikirja.

26. Samuel teatab Eliasele jumala otsust tema koja kohta. Metsotinto. 1780. 68,2×50,5. ÜR 1553.

Paremal: Engrav'd by V. Green, ...

Vasakul: Painted by J: Singleton Copley R: A: Elect.

Keskel: SAMUEL declareth to ELI the JUDGEMENTS of GOD upon his HOUSE.

Saadud 1803—1808.

John Singleton Copley (1738—1815), ameerika päritoluga maaliija. 1778. a. asus Londoni. Royal Academy liige.

Samuel, prohvet ja kohtunik. **Elias** (Elia) prohvet Vana-lisraelis. Vana Testamendi tegelased.

27. William Pitti monument Westminster Abbeys. Metsotinfo. 1784. 88,2×58,1. ÜR 197.

Paremal: Engraved by V. Green ...

Keskel: Drawn from the finished Monument, by J. Gerhard Huck.

Ostetud 1809—1837.

Johann Gerhard Huck (u. 1759—1811), saksa maaliija ja vasegraveerija.

William Pitt (1708—1778), inglise riigimees. Tema monumendi autoriks Westminster Abbeys on John Bacon vanem (1740—1799).

9. J. Hall (B. Westi j.) — William Penni leping indiaanlastega 1681. a.
Vaselõige, ofort. 1775. Nr. 28.

HALL, John (1739—1797)

Õppis graveerimist S. Ravenel' juures Londonis. Tegeles lühikest aega portselanimaaliga, hiljem ainult vaselõikega. 1763. a. *Free Society of Artists*, 1766. a. *Incorporated Society of Artists* liige. Viimase näitustel eksponeeris oma teoseid 1776. aastani. Tegi reproduktsioone B. Westi, J. Reynoldsi, T. Gainsborough' jt. kompositsiooni- ja portreemaalide järgi. 1785. a. nimetati kuninga õukonna graveerijaks.

28. William Penni leping indiaanlastega 1681. a. Vaselõige, ofort. 1775. 48×61,7. ÜR 100. Repr. lk. 29.

Paremal: John Hall sculpsit.

Vasakul: Benj: West pinxit.

Keskel: WILLIAM PENN'S Treaty with the INDIANS, when he founded the PROVINCE of PENNSYLVANIA in NORTH AMERICA 1681.

Ostetud 1821. a.

B. West. Vt. nr. 22.

William Penn (1644—1718), inglise admiraliga poeg, sai 1681. a. valitsuselt loa Pensilvaania nimelise koloonia asutamiseks, millele andis liberaalse põhiseaduse.

HOGARTH, William (1697—1764)

Õppis hõbedagraveerija juures. 1718. a. paiku asus iseseisvalt tööle, graveerides vappe, kirjapealdisi, illustratsioone jm. Selle kõrval õppis J. Thornhilli juhtimisel töötanud kunstikoolis James Streetil. 30. aastaist peale lõi kaasajateemalisi maalisarju, olustikumaale ja portreesid, millest ise graveeris reproduktsioone. Rajas St. Martin Lane'is maalikooli, mis Kunstide Akadeemia asutamiseni oli tähtsaks kunstikeskuseks noore põlvkonna kasvatamisel Inglismaal. Oma kunstiteoreetilisi seisukohti avaldas kirjutises «Analysis of Beauty» (1753). 1757. a. nimetati kuninga õukonna maalijaks.

29. Arstide koosolek. Vaselõige, ofort. 1736. 22,1×18,5. ÜR 61.

Vasakul: Publis'd by WHogarth March 3^d. 1736.

Ostetud G. Schulzi poolt 1831. a. augustis W. Tischbeini pärandist Napoli.

30. Magav kogudus. Vaselõige, ofort. 1736—1762. 26,5×20,7. ÜR 62.

Vasakul: Invented Engraved & Published October 26: 1736 by W^m. Hogarth.

Paremal (vertikaalselt): Retouched & Improved April 21 1762 by the Author.

Saadud 1803—1808.

10. W. Hogarth — Džinni pöiktänav. Vaselöige, ofort. 1751. Nr. 33.

31. David Garrick Richard III osas. Vaselõige, ofort. 1746. 42,2×52,2. ÜR 434.

Paremal: Engrav'd by W^m: Hogarth & C. Grignion.

Vasakul: Painted by W^m: Hogarth.

Keskel: Mr: Garrick in the Character of Richard the 3^d:

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co käest Leipzigi.

Charles Grignion (1717—1810), prantsuse päritoluga vasegraveerija.

D. Garrick. Vt. nr. 12.

Richard III (1452—1485), Inglise kuningas 1483—1485. W. Shakespeare'i ajalooline tragöödia «Richard III», kirjutatud 1593. a.

32. Julmuse teine aste. Vaselõige, ofort. 1751. 37,8×31,9. ÜR 255.

Vasakul: Designed by W. Hogarth.

Keskel üleval: SECOND STAGE OF CRUELTY.

Ostetud G. Schulzi poolt 1831. a. augustis W. Tischbeini pärandist Napolis.

Teine leht neljalehelisest seeriast.

33. Džinni põiktänav. Vaselõige, ofort. 1751. 38,4×32,5. ÜR 393. Repr. lk. 31.

Vasakul: Design'd by W. Hogarth.

Keskel üleval: GIN LANE.

Ostetud G. Schulzi poolt 1831. a. augustis W. Tischbeini pärandist Napolis.

Paarik lehe'e «Ölle tänav» (Beer Street).

34. Ilu analüüs. I. Ofort, vaselõige. 1753. 38,3×49,8. ÜR 298.

Paremal: Designed, Engraved, and Publish'd by W^m. Hogarth, March 5th 1753.

Keskel ülal: ANALYSIS of BEAUTY. Plate I.

Saadud K. Morgensterni kogust.

35. Ilu analüüs. II. Ofort, vaselõige. 1753. 42×52,6. ÜR 299.

Paremal: Designed, Engraved, and Publish'd by W^m. Hogarth, March 5th 1753.

Keskel ülal: ANALYSIS of BEAUTY. Plate II.

Saadud K. Morgensterni kogust.

Nr. 34 ja 35 kasutatud illustratsioonideks teosele «Analysis of Beauty» (1753).

HUDSON, Henry

Töötas Londonis u. 1784—1800. Graveeris metsotintos portree- ja kompositsioonimaale kaasaegsete ja vanemate meistrite teoste järgi.

36. Kristuse pilkamine. Metsotinto. 1792. 48,1×58,2. ÜR 1554.

Paremal: Henry Hudson fecit.

Vasakul: Gerard Della Notte pinxt.

Keskel: And they bowed the knee before him...

Ostetud 1809—1837.

Gerrit (Gerard) Honthorst van. (1590—1656), hollandi maalikunstnik Jeesus Kristus, Uues Testamendis ja ristiusu kirikupärimuses kristluse rajaja, jumalinimene. Umbes 30-aastaselt hakkas rändjuttustajaks Galileas ja Juudamaal, kuulutades meelesparandust ja taevariigi tulekut. Kritisereinud teravalt juudi teokraatia võltsvagadust, sattus Jeesus konfliktile ülempreestrite ja rahvavanematega, kes saavutasid ta ristilöömise Kolgatal.

JACKSON, John Baptist (Jackson of Battersea) (1701—u. 1780)

Oli ilmselt E. Kirkalli õpilane. 1726—1731 töötas Pariisis J. M. Papilloni juures. Umbes 1731. a. läks Rooma, sealt edasi Veneetsiasse. 1745. a. avaldas 17 suurt värvilist puulõiget Veneetsia meistrite maalidest. 1746. a. tuli Inglismaale, ei leidnud tähelepanu ja asus 1754. a. tööle paberimanufaktuuri Batterseas, kus teostas *clair obscur* tehnikas tapeete. 1754. a. avaldas raamatu vanade meistrite värviliste puulõigete kohta.

37. Kristus ristil. Värviline puulõige. 1741. 58,2×41,1. ÜR 1693.

Keskel: ... hoc Opus a JACOBO ROBUSTI... J. B. Jackson Anglus qui Liane Coelavit.

Saadud 1809—1837.

Tintoretto, õieti Jacopo Robusti (1518—1594), itaalia maalikunstnik.

Stseen Uuest Testamendist. Vt. nr. 36.

38. Melhisedek õnnistab Abrahami. Värviline puulõige. 1745? 57,5×38. ÜR 1694. J. Bassano järgi. Repr. lk. 34.

Paremal joonises: ... J. B. Jackson.

Saadud 1809—1837.

Bassano, õieti Jacopo da Ponte (u. 1517/18—1592), itaalia maalikunstnik.

Melhisedek, legendaarne kuningas ja preester Jeruusalemmas. Abraham, Iisraeli rahva esiisa. Stseen Vanast Testamendist.

11. J. B. Jackson (J. Bassano j.) — Melhisedek õnnistab Abrahami. Värviline puulõige. 1745? Nr. 38.

JONES, John (u. 1745—1797)

Tegutses Londonis reprodutseerijana. 1775—1791 esines *Incorporated Society of Artists* näitustel. 1790. a. nimetati Walesi printsi erakorraliseks graveerijaks ja Yorki hertsogi peagraveerijaks. Teostas J. Reynoldsi, G. Romney jt. portreede järgi gravüüre, mida ise välja andis. Töötas peamiselt metsotintos, samuti ka punktmaneeris ja katsetas ofordi liitmist metsotintoga. Tema lehed on väga hinnatud, eriti väärtuslikud on värvilised gravüürid.

39. J. Ramsden. Metsotinto. 1791. 50,6×35,3. ÜR 508.

Paremal: Engraved by John Jones.

Vasakul: Painted by R. Home.

Keskel: I. RAMSDEN.

Ostetud 1814. a.

Robert Home (1751?—1834), inglise maalikunstnik.

Jesse Ramsden (1735—1800), inglise astronoomiliste instrumentide valmistaja.

MC ARDELL, James (1729?—1765)

Õppis J. Brooksi ja A. Milleri juures Dublinis. 1746. a. asus Londoni, kus teostas metsotintos portreesid oma joonistuste, peamiselt aga J. Reynoldsi, Th. Hudsoni, G. Romney jt. maalide järgi. Graveeris ka Rembrandti, P. Rubensi, A. van Dycki jt. teoseid. Oli väljapaistvaim metsotintist, kes viis metsotinto tehniliselt kõrgele tasemele. Teosed on väga hinnatud, eriti inglise kuulsate portretistide maalide järgi tehtud lehed.

40. David Garrick. Metsotinto. 32,9×22,9. ÜR 413.

Paremal: Mc,, Ardell Fecit.

Vasakul: A. Pond Pinxit.

Keskel: David Garrick Esqr,,

Saadud 1803—1808.

Arthur Pond (1705?—1758), inglise maalija ja graveeriija.

D. Garrick. Vt. nr. 12.

41. Francesco Geminiani. Metsotinto. 35,1×25. ÜR 414. Repr. lk. 37.

Paremal: Jas. Mc. Ardell Fecit.

Vasakul: Thos Jenkins Pinxit.

Keskel: Mr. Geminiani.

Ostetud 1806. a.

Thomas Jenkins (surn. 1798), maali ja kunstikaupmees.

Francesco Geminiani (u. 1667—1762), itaalia viiuldaja, tuli 1714. a. Londoni. 1715. a. esines koos G. Fr. Händeliga Inglise õukonnas. Hiljem elas Dublinis. Andis välja raamatu viiulimängu tehnika kohta («Art of Playing the Violine»).

MÉNAGEOT, Robert (sünd. 1748)

Tegutses maali ja ofortistina Londonis 18. saj. 2. p. Maalis Wighti saare vaateid ja reprodutseeris vanade meistrite teoseid.

42. Neitsi Maarja, Jeesus-laps ja Elisabet. Punktmaneer. 1776. 30×32,8. ÜR 1457.

Paremal: Robt, „Menageot delin^t, et sculpt^t,,.

Vasakul: Guido Reni Pinxit.

Keskel: THE VIRGIN MARY, INFANT JESUS, AND ELIZABETH.

Ostetud 1809—1837.

G. Reni. Vt. nr. 16.

Maarja (Maria), Jeesuse ema. Elisabeth (1207—1231), Ungari kuninga Andreas II tütar, Tüüringi maakrahvi naine. Andus vagadusele ja heategevusele. 1235. a. kuulutati katoliku kiriku pühakuks.

MURPHY, John (sünd. u. 1748)

Töötas Londonis 1778—1820 metsotintos ja punktmaneeris. Reprodutseeris peamiselt vanade meistrite teoseid, mõned lehed ka kaasaegsele kunstnike maalidest.

43. Tiiger. Metsotinto. 1798. 48,3×61,2. ÜR 1780.

Vasakul joonises: Engraved by John Murphy by Permission of W. Stubbs, from the Picture Painted by himself and in his Possession.

Keskel: A TIGRESS.

Ostetud 1826. a. aprillis J. v. Knorringilt.

George Stubbs (1724—1806), inglise loomamaali ja Royal Academy liige.

12. J. Mc Ardell (T. Jenkins j.) — Francesco Geminiani. Metsotinto. Nr. 41.

PYE, John (1745—u. 1781)

Oli Th. Majori õpilane. 1769—1773 esines *Society of Artists* näitustel. Teostas J. Boydelli jaoks rea vasegravüüre.

44. Maastik. Ofort, vaselõige. 1775. 44,5×55. ÜR 199. Repr. lk. 39.

Paremal: John Pye Sculpsit.

Vasakul: Claude le Lorrain Pinxit.

Keskel: THE WADERS.

Ostetud 1808. a. jaanuaris gravüürikaupmees D. Avanzolt.

Claude Lorrain, õieti Gellée (1600—1682), prantsuse maastiku-maalija.

RYLAND, William Wynne (1732—1783)

Õppis graveerimist F. S. Ravenet' juures Londonis ja J. P. LeBas' juures Pariisis. Maalimisega tutvus F. Boucher' juhatusel. Täiendas end Roomas. Saabunud Inglismaale, sai kuninga õukonna graveerijaks. 1765. a. astus *Incorporated Society of Artists* liikmeks ja 1767—1769 saatis oma töid seltsi näitustele. 1772—1775 esines *Royal Academy* näitustel. Reprodutseeris rohkesti A. Kauffmanni, F. Boucher' jt. töid, milleks kasutas peamiselt punkt- ja pliiatsimaneeri. Teostas 75 gravüüri C. Rogersi poolt välja antud joonistuste reprodutseerimiseks («Collection of Prints in imitation of Drawings»). Tema lehed, eriti värvilised, on väga hinnatud.

45. Truudus. Värviline punktmaneer. 1776. 22,6×18,8. ÜR 1190. Repr. lk. 40.

Paremal: W^m. Wynne Ryland Sculp^t.

Vasakul: Angelica Kauffman Pinxt.

Keskel: FAITH.

Ostetud 1803—1808.

Paarik lehele «Lootus» (Hope).

Angelika Kauffmann (1741—1807), saksa maalikunstnik ja graafik, töötas peamiselt Itaalias, 1766—1781 Inglismaal.

SHARP, William (1749—1824)

Alustas tegevust kirja- ja illustratsioonide graveerijana. Hiljem saavutas tunnustuse vaselõikes G. Reni, Domenichino, C. Dolci jt. mineviku meistrite, aga ka kaasaegsete kunstnike maalide reprodutseerijana. Oli Viini ja Müncheni kunstiakadeemiate liige.

13. J. Pye (Cl. Lorraini j.) — Maastik. Ofort, vaselõige. 1775. Nr. 44.

FAITH

*Thou, Mother of Truth, let guideless souls
Thou canst be wrong whose life is in the right.*

Engraved April 2, 1776 by W. W. Ryland Engraver to his Majesty N° 18, 1776.

14. W. W. Ryland (A. Kauffmanni j.) — Truudus. Värviline punktmaneer.
1776. Nr. 45.

46. Lucretia. Vaselõige. 1784. 44×54,5. ÜR 168.

Paremal: Willm. Sharp sculpt.

Vasakul: Domenichino Pinxit.

Keskel: LUCRETIA.

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co vahendusel von Geyseri oksjonilt Leipzgis.

Domenichino, õieti Domenico Zampieri (1581—1641), itaalia maalikunstnik.

Lucretia, T. Liviuse jt. jutustuste järgi eeskujulik rooma naine, Tarquinius Collatinuse abikaasa, kes olevat tapnud enda pärast seda, kui kuninga poeg Sextus Tarquinius oli röövinud tema au. Lucretia enesetapp põhjustanud mässu, mis viis kuningavõimu kukutamisele.

47. Gibraltaril garnisoni väljatung 27. novembri hommikul 1781. a. Vaselõige, ofort. 1799. 59,4×79,6. ÜR 87.

Paremal: Engraved by William Sharp.

Vasakul: Painted by John Trumbull Esq.

Keskel: The Sortie, made by the Garrison of Gibraltar in the Morning of the 27 of Novembre 1781.

John Trumbull (1756—1843), ameerika maalikunstnik ja amatöörarhitekt. Töötas vahelduvalt Ameerikas ja Inglismaal.

Gibraltaril oli 1704. aastast Inglise garnison. Hispaanlased püüdsid inglasi välja suruda. Pikemaajaline sõjaline konflikt algas 1779. a. suvel, mis lõppes 1781. a. sügisel kindral George Ellioti rünnakuga 26.—27. novembril ööl, kus purustati Hispaania kindlustused ja taastati Inglise positsioon Gibraltaril.

SHERWIN, Charles (1764—1794)

SHERWIN, John Keyse (1751—1790)

Õppis maali J. Astley juures ja vasegravüüri F. Bartolozzi ateljees. Jätkas õpinguid *Royal Academy's*, kus sai hõbe- ja 1772. a. kuldmedali. Esines *Royal Academy* näitustel kriidijoonistustega. Reprodutseeris portreid ja figuraalkompositsioone. 1785. a. nimetati kuninga õukonna vasegraveerijaks ajaloo alal; ühtlasi oli ka Walesi printsi õukonna graveerija. Tema tööd on hinnatud, eriti värvilised tõmmised.

15. C. Sherwin, J. K. Sherwin (T. Stoihardi j.) — Lord Robert Mannersi surm.
Vaselõige, ofort. 1786. Nr. 48.

48. Lord Robert Mannersi surm. Vaselõige, ofort. 1786. J. 42,5×58,7. ÜR 58. Repr. lk. 42.

Paremal: Engraved by J. K. Sherwin... & Charles Sherwin...

Vasakul: From the Original Picture painted by Stothard

Keskel: THE DEATH OF LORD ROBERT MANNERS, ...

Saadud 1832. a. vasegravüürikaupmees Manzilt Peterburis vahetusena 1831. a. ostetud J. Halli gravüüri «W. Penni leping indiaanlastega» vastu, kuna see osutus dubletiks.

Thomas Stothard (1755—1834), inglise kompositsioonimaalija, raamatuillustraator ja rakenduskunstnik.

Lord Robert Manners (1758—1782), Inglise mereväe ohvitser. Sai surmavalt haavata Lääne-Indias Dominica lahingus 12. aprillil 1782. a.

SMITH, Anker (1759—1819)

Õppis maali J. Tayloriga juures ja töötas J. Heathi abilisena. Esitas 1794—1813 töid Royal Academy näitustel. Töötas peamiselt miniatuurmaali alal. Reproduktseeris J. Boydelli ülesandel ja valmistas vasegravüüritahvleid Briti Muuseumi väljaannetele.

49. Püha perekond. Vaselõige, ofort. 1798. 71×51,1. ÜR 1699.

Paremal: Engraved by Anker Smith ARA.

Vasakul: Drawn by Leonardo Da Vinci.

Keskel: Holy Family.

Ostetud 1822. a. kunstioksjonilt Leipzgis.

Leonardo da Vinci (1452—1519), itaalia maalikunstnik, skulptor, arhitekt, insener ja õpetlane.

Püha perekond. Vt. nr. 2.

STADLER, Joseph Constantine

Saksa päritoluga graafik. Töötas Londonis 1780—1812. Tuntud akvatintas veduutidega, osa neist tehtud J. Boydelli tellimusel.

50. Vaade Black-Friersi sillale ja St. Pauli katedraalile. Värviline akvatinta. 1789/90. 47,9×66,7. ÜR 1781. Repr. lk. 44.

Vasakul joonises: J. F. 1789.

Paremal: J. C. Stadler fecit.

Vasakul: Josh. Farington. R.A. delint.

Keskel: VIEW of BLACK-FRIARS BRIDGE and ST. PAULS CATHEDRAL.

Joseph Farington (1747—1821), inglise maastikumaalija, Royal Academy liige.

St. Pauli katedraal, ehitatud 1675—1710 Londonis arhitekt Christopher Wreni (1632—1723) poolt.

16. J. C. Stadler (J. Faringtoni j.) — Vaade Black-Friarsi sillale ja St. Paul' katedraalile. Värviline akvatinta. 1789/90. Nr. 50.

51. Vaade Somerseti paleele. Värviline akvatinta. 1790/91. 46,8×67,3. ÜR 1782.

Vasakul joonises: JF 1790.

Paremal: J. C. Stadler sculpt.

Vasakul: Josh. Farington R. A. delint.

Keskel: VIEW of SOMERSET PLACE, Including the ADELPHI.

J. Farington. Vt. nr. 50.

Somerset House, ehitatud 1776—1786 Londonis arhitekt William Chambersi (1727—1796) poolt.

STRANGE, Robert (1721—1792)

Öppis kuus aastat graveerimist R. Cooperi juures Edinburghis. 1747—1750 viibis Prantsusmaal, kus täiendas end J. B. Decampsi ja J. Ps. LeBas' juures. 1750. a. asus Londoni, kus sai tuntuks hea tehnilise taseme poolest. 1760—1765 tutvus Itaalias kunstipärandiga ja tegi Domenichino, Guercino, Tiziani, Raffaeli jt. maalidest koopiaid, mida rakendas hiljem reprodutseerimisel, sest ei töötanud teiste poolt valmistatud joonistuste põhjal. 1765. a. pöördus tagasi kodumaale, sattus aga vastuollu Royal Academy'ga ja elas 1765—1780 Prantsusmaal. Saabunud taas Inglismaale, saavutas kuninga soosingu ja sai 1787. a. aadlitiitli. Oli Pariisi, Rooma, Firenze, Bologna ja Parma kunstiakadeemiate liige. R. Strange'i peeti omaaja parimaks graveerijaks.

52. Kleopatra. Vaselõige. 1753. 41,4×30,7. ÜR 202.

Paremal: Robertus Strange delineavit et sculpsit Londini.

Vasakul: Guidus Reni Pinxit Romae.

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co käest Leipzigit.

Guido Reni. Vt. nr. 16.

Kleopatra (69—30 e.m.a.), Egiptuse viimane kuninganna Ptolemaioste dünastiast, valitses 51—30 e.m.a. Võitluses Octavianuse vastu põgenes Aktion lahingust Egiptusesse, kus surmas enda maohammustuse läbi.

53. Kuningas Charles I lapsed. Vaselõige. 38,8×44,2. ÜR 418.

Paremal: Robertus Strange Sculpsit.

Vasakul: Antonius Vandike Eques pinxit.

Keskel: ... Children of King Charles the 1st.

Saadud K. Morgensterni kogust.

Anthonis van Dyck (1599—1641), flaami maalija. Tuli 1632. a. Inglismaale, kus sai kuninga õukonna kunstnikuks.

Charles I (1600—1649), Inglise kuningas 1625—1649. Tema lapsed olid Walesi prints Charles, Yorki hertsog James ja printsess Mary.

54. Joosepi vooruslikkus. Vaselõige. 1762—1769. 39,9×48,7. ÜR 1594.

Paremal: R. Strange Neapoli delin^t, A^o, 1762, Atque A^o, 1769 Aere incidit Londini.

Vasakul: Josephi Pudicitia. E Tabula Guidonis Reni.

Ostetud 1809—1837.

Guido Reni. Vt. nr. 16.

Piiblilegendi põhjal Joosep, Iisraeli rahva esiisa, müüdi noorukina vendade poolt Egiptusesse, kus oli kõrge ametniku Potivari teenistuses ja tõusis vaarao ministriks. Potivari naine ahvatles Joosepit abielurikkumisele.

55. Madonna koos Magdaleena ja Hieronymusega. [Päev]. Vaselõige. 1763—1771. 51,3×36. ÜR 1458. Repr. lk. 47.

Vasakult paremale: R. Strange... Parmae delineavit A^o. 1763, atque A^o. 1771 aere incidit Londini.

Vasakul: E Tabula Antonii Allegri, vulgo Correggio dicti,...

Keskel: Virgo deipara Correggii cum Sta^a, Magdalena, St^o, Hieronymo et^{ca}.

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co kaudu Leipzigist.

Correggio, õieti Antonio Allegri (1494—1534), itaalia maalikunstnik.

Religioosne süžee. Madonna e. Maarja (Maria), piiblilegendi järgi Jeesuse ema. Magdaleena, Jeesuse ustavamaid naisjüngreid, esineb kristlikus pärimuses patukahetsejana ja meeltparandavate naiste kaitsepühakuna. Hieronymus (u. 347—420), ladina kirikuisa ja pühak.

56. Caecilia koos Magdaleena, Pauluse, Johannese ja Augustinusega. Vaselõige, ofort. 1763—1771. 51,5×36. ÜR 1459.

Paremal: R. Strange... Bononiae delineavit A^o. 1763, atque A^o. 1771 aere incidit Londini.

Vasakul: ... E Tabula Raphaelis...

Keskel: Sancta Caecilia, Sanctis Magdalena, Paulo, Johanne, Augustino et^{ca} Comitata.

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co kaudu Leipzigist.

Raffaël, õieti Raffaello Sante o Sanzio (1483—1520), itaalia maalikunstnik.

Katoliku kiriku pühakute kohtumine. Caecilia, märtrina surnud oletavasti 230. a., 15. sajandist muusika kaitsepühak. Magdaleena, vt. nr. 55. Paulus, apostel, u. 60. a. mõisteti märtrisurma, hiljem tunnistati pühakuks. Johannes, apostel, suri märtrina 44. a. Augustinus Aurelius (354—430), ladina kirikuisa, tegutses piiskopina Põhja-Aafrikas.

17. R. Strange (Correggio j.) — Madonna koos Magdaleena ja Hieronymusega. Vaselõige. 1763—1771. Nr. 55.

57. Dido tuleriidal. Vaselõige, ofort. 1761—1776. 48,2×58. ÜR 1643.
Keskel: Robertus Strange... Romae delint. A°. 1761. atque A°. 1776 Aere incidit. Ad exemplar Tabulae, a Jo. Fran. Barbieri, Guercino dicto...

Saadud 1809—1837.

Guercino. Vt. nr. 19.

Dido, legendaarne Tüürose kuninga tütar, kes põgenes vandenõu eest Aafrikasse, kus asutas Kartaago linna. Vergiliuse «Aeneises» tapab Dido enda meeleheites tuleriidal ja laseb põletada, sest Aeneas oli hüljanud ta armastuse.

58. Sappho. Vaselõige. 1764—1787. 41,5×30,8. ÜR 1460.

Paremal: Rob^{tus}. Strange Eques. Florentize delint. A°. 1764. Atque A°. 1787, aere incidit Londini.

Vasakul: E Tabula Caroli Dolci...

Saadud 1809—1837.

Carlo Dolci (1616—1686), itaalia maalikunstnik.

Sappho (7. saj. l.—6. saj. al. e.m.a.), Kreeka suurim luuletajanna.

59. Amor. Vaselõige, ofort. 38,5×26,8. ÜR 1220.

Paremal: Robertus Strange sculp.

Vasakul: Carolus Vanloo Eques pinxt.

Saadud K. Morgensterni kogust.

Carle van Loo (1705—1765), flaami maalikunstnik.

Amor (kreeka Eros), armastusejumal kreeka mütoloogias.

60. Bélisaire. Pliiatsimaneer. 43×29,4. ÜR 17.

Vasakul: Salvador Rosa pinxt.

Keskel: BÉLISAIRE.

S. Rosa. Vt. nr. 5.

Bélisaire, Belisarios (505—565), Bütsantsi väepealik, keiser Justinianu-se ajal sõjaväe ülemjuhataja.

TOWNLEY, Charles (1746—p. 1800)

Õppis Londonis. 1778—1783 täiendas Roomas ja Firenzes, kust saatis teoseid Free Society of Artists näitustele. 1786—1789 töötas Berliinis ja täitis Preisi printsi õukonna graveerija ülesandeid. Esines Berliini kunstiakadeemia näitustel portreegravüüride ja -maalidega. 1790. a. pöördus üle Hamburgi Londoni tagasi. Graveeris metsotintosisid kaasaegsete portreemaalidest.

61. Anton Graff perekonnaga. Metsotinto. J. 56,5×39,2. ÜR 593.

Anton Graff (1736—1813), saksa portretist, miniaturist ja ofortist.

VIVARES, Francis (1709—1780)

Tuli 18-aastaselt Prantsusmaalt Londoni, kus asus õppima graveerimist J. B. Chatelaini juurde. Reprodutseeris Cl. Lorraini, G. Poussini, T. Gains-

18. F. Vivares (T. Gainsborough' j.) — Armastajad külast. Vaselõige, ofort.
1760. Nr. 63.

borough' jt. peisaaže, pannes aluse inglise maastikugraveerimise koolkonnale. 1766. a. astus *Incorporated Society of Artists* liikmeks, mille näitustel esitas oma teoseid.

62. Maastik. Vaselõige, ofort. 1749. 43,5×51,2. ÜR 400.

Paremal: F. Vivares Sculp^t. Londini.

Vasakul: Geo : Lambert Pinx^t.

Saadud K. Morgensterni kogust.

George Lambert (1710—1765), inglise maastiku- ja dekoratsioonimaalija.

63. Armastajad külast. Vaselõige, ofort. 1760. 40,5×50,5. ÜR 492. Repr. lk. 49.

Vasakul: F. Vivares Sculp^t, 1760.

Keskel: Engraved from a Picture of Mr., Thos., Gainsborough The Rural Lovers.

Saadud 1803—1808.

Thomas Gainsborough (1727—1788), inglise portree- ja maastikumaalija.

64. Maastik. Vaselõige, ofort. J. 24,5×38,1. ÜR 472.

Paremal: Vivares Sculp.

Vasakul: Gaspar Pousin pinx.

Gaspar Pousin, õieti Dughet (1615—1675), prantsuse maastikumaalija ja graveerija. Töötas Roomas.

WALKER, James (1748—u. 1808)

Oli V. Greeni õpilane. 1785. a. kutsuti Katariina II poolt Peterburi, kus sai õukonnagraveerijaks. 1794. a. valiti Peterburi Kunstide Akadeemia liikmeks. Tegi metsotintos portreid keiserliku perekonna liikmetest ja riigitegelastest. Reprodutseeris Ermitaaži tähtsamaid maaliteoseid. 1802. a. pöördus tagasi Inglismaale.

65. Thomas Erskine. Metsotinto. 1783. 37,6×27,5. ÜR 551.

Paremal: Engraved by James Walker.

Vasakul: Painted by Lemuel Abbot.

Keskel: The Honorable Thomas Erskine.

Ostetud 1806. a. kunstikaupmees Belizanolt.

Lemuel Francis Abbot (1760—1808), inglise portreemaalija.

Thomas Erskine (1750—1825), Inglise õigusteadlane.

WARD, James (1769—1859)

Õppis oma venna Williami ja J. R. Smithi juures. Tegutses algul metsotinto tehnikas reprodutseerijana, hiljem peamiselt loomamaalijana. 1794. a. nimetati Walesi printsi maalijaks ja metsotintistiks. 1807. a. sai *Royal Academy* toetajaks, 1811. a. täisõiguslikuks liikmeks. 1792—1855 esines *Royal Academy* näitustel. Tema töödest on väga hinnatud J. Reynoldsi ja J. Hoppneri maalide järgi tehtud lehed, eriti nende proovitõmmised.

19. J. Watson (J. Reynoldsi j.) — Edmund Burke. Metsotinto. 1770. Nr. 67.

66. Madam Chevalier Virginia osas. Värviline metsotinto. 1799. 50,3×40,5. ÜR 443.

Paremal: James Ward sculpsit.

Vasakul: Charles Henard delineavit.

Keskel: M^DME, CHEVALIER in the Character of Virginia.

Saadud K. Morgensterni kogust.

Charles Henard, prantsuse miniatuurimaalija. 1785 ja 1798—1799 viibis Londonis.

«Paul ja Virginie» — prantsuse kirjaniku J. H. Bernardin de Saint Pierre'i (1737—1814) sentimentaalne romaan troopikamailt. Teost on kasutanud 1791. a. R. Kreutzer (1766—1831), 1794. a. J. F. LeSueur (1760—1837) ooperi loomisel.

WATSON, James (u. 1740—1790)

Õppis Dublinis, hiljem Londonis arvatavasti J. Mc Ardelli juures. 1762—1775 esines *Society of Artists* näitustel. Oli üks tublimaid ja viljakamaid metsotintiste. Reprodutseeris J. Reynoldsi, T. Gainsborough', G. Romney, A. Ramsay jt. maale. Eriti hinnatud on J. Reynoldsi teoste järgi tehtud gravüürid.

67. Edmund Burke. Metsotinto. 1770. 37,5×27,2. ÜR 446. Repr. lk. 51.

Paremal: James Watson fecit.

Vasakul: Sr., Joshua Reynolds pinxit.

Keskel: Edmund Burke Esqr.,,

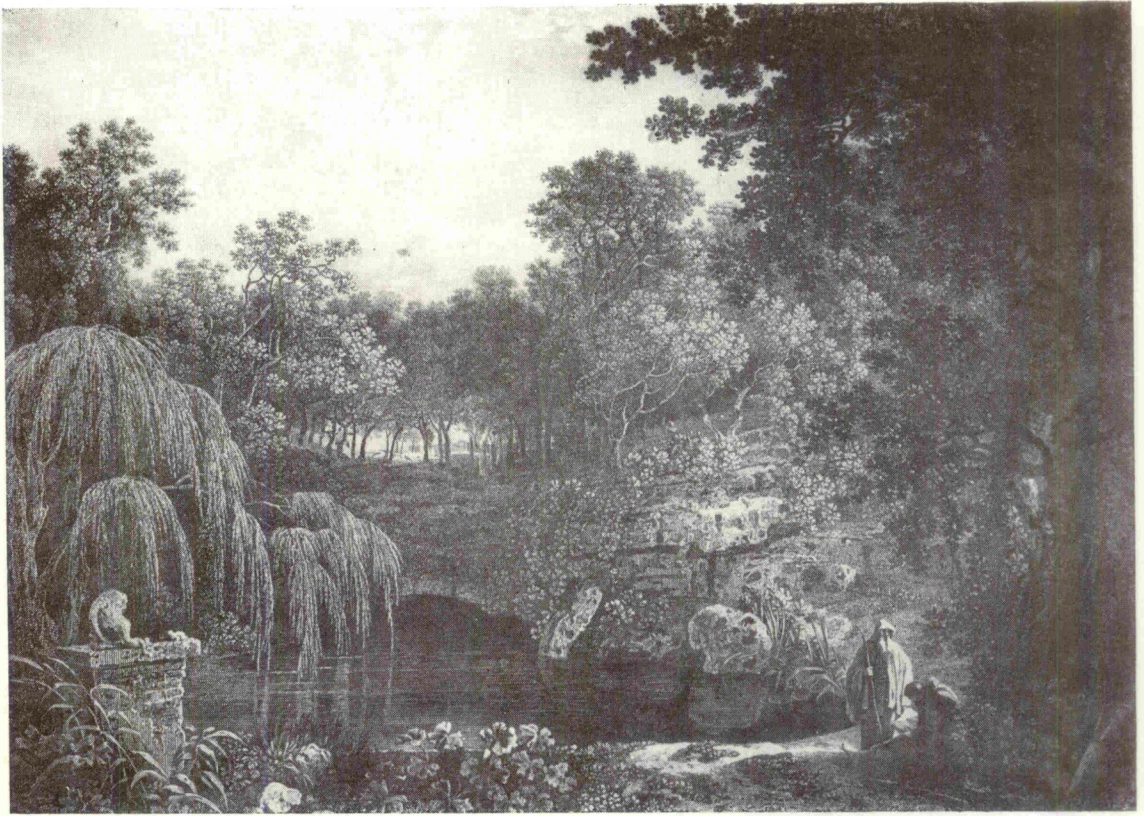
Saadud 1809—1837.

J. Reynolds. Vt. nr. 17.

Edmund Burke (1729—1797), Inglise riigimees, parlamendi oraator ja poliitika ajaloo teoreetik.

WOOLLETT, William (1735—1785)

Õppis J. Tinney juures. Alustas maastikuvaadete graveerijana. Esimeseks tähelepanu pälvinud leheks oli «Apollo tempel» (Cl. Lorraini järgi). 1766. a. astus *Incorporated Society of Artists* liikmeks ja oli kaua aega seltsi sekretär. Töötas kuninga õukonna graveerijana ja täitis ka J. Boydelli tellimusi. Teostas ligi 100 gravüüri Cl. Lorraini, J. Vernet', G. Stubbsi jt. maalidest. Graveeris maastikke ka oma joonistuste järgi. Oli üks esimesi inglise graafikuid, kelle lehed leidsid tunnustust kontinendil. Tema gravüüridest on eriti hinnatud maastikud.

20. W. Woollett (R. Wilsoni j.) — Üksindus. Ofort, vaselõige. 1770. Nr. 70.

68. Apollo tempel. Vaselõige, ofort. 1760. 45,8×59,9. ÜR 113.

Paremal: William Woollett sculp^t, 1760.

Vasakul: Claude Gelée le Lorrain pinx^t,.

Keskel: THE TEMPLE OF APOLLO.

Ostetud 1804. a. märtsis H. Rost & Co käest Leipzigs.

Cl. Lorrain. Vt. nr. 44.

Apollo (kreeka Apollon), Zeusi ja Leto poeg, päikese-, valguse- ja ennustamisjumal, kunstide kaitsja ja muusade juht. Hiljem samastatud päikesjumala Heliosega.

69. Lahing La Hogue'i juures. Vaselõige, ofort. 49×61,7. ÜR 284.

Paremal: Painted by B. West, . . .

Keskel: . . . THE BATTLE AT LA HOGUE . . .

Ostetud 1813. a. Leht on saksa graveerija J. S. Klauberi (1753—1817) poolt kopeeritud W. Woolletti gravüüri järgi.

B. West. Vt. nr. 22.

La Hogue'i lahing 19.—23. mail 1692 Normandia rannikul, kus pörkasid kokku Inglise, Hollandi ja Prantsuse merejõud.

70. Üksindus. Vaselõige, ofort. 1770. 44,4×55,6. ÜR 455. Repr. lk. 53.

Paremal: Engraved by W^m. Woollett and W^m. Ellis.

Vasakul: Painted by Richard Wilson, R. A.

Keskel: SOLITUDE.

Saadud 1803—1808.

William Ellis (1747—1810), inglise graveerija, õppis W. Woolletti juures. Tegi peamiselt topograafilisi vaateid.

Richard Wilson (1714—1782), inglise maastikumaalija, Royal Academy liige.

71. Cicero oma villas. Vaselõige, ofort. 1778. 44,4×55,2. ÜR 1030.

Paremal: Engraved by Wm Woollett, . . .

Vasakul: Painted by Rich^d. Wilson, R. A.

Keskel: CICERO at his VILLA.

Saadud K. Morgensterni kogust.

R. Wilson. Vt. nr. 70.

Marcus Tullius Cicero (106—43 e.m.a.), Rooma poliitik, oraator ja kirjanik.

72. Kuradi sild Uri kantonis Šveitsis. Ofort. 1783. J. 33,2×49,2. ÜR 1852.

Paremal: Engraved by W^m. Woollett.

Vasakul: Drawn by W^m. Pars.

Keskel: The Devil's Bridge, in the canton of Uri, in SWITZERLAND.

Ostetud 1815. a.

William Pars (1742—1782), inglise portreemaalija ja joonistaja.

Koostajalt

1. Plaadi mõõtmed on antud sentimeetrites [kõrgus, laius]. Kui lehe servadega koos on lõigatud ära ka plaadiservjooned, siis on mõõdetud joonis ja märgitud tähega J.
2. Gravüüri signatuur ja nimetus asetsevad tavaliselt plaadil kujutuse all. Kui signatuur või nimetus on graveeritud kujutuse sisse, siis on lisatud «joonises».
3. Lühendid signatuuris:

del., delin. = delineavit — joonistas

fec. = fecit — tegi, teostas

incidit — lõikas [vaske]

inv. = invenit — joonistas [originaali]

pinx., pinxt. = pinxit — maalis

sc., sculpt. = sculpsit — graveeris

4. Andmed teoste tulme kohta ülikooli muuseumisse on saanud K. Morgensterni poolt koostatud käsikirjalistest nimestikkudest. Üks nimestik («Verzeichnis der Kupferstich-Sammlung des Museums der Kunst...») annab teosed, mis on ostetud ajavahemikul 1803—1808. Teist nimestikku («Verzeichnis des Museums der Kunst...») on hakatud pidama 1808. a. Sinna on üle kantud ka eelnenud nimestik ja lisatud uusi teoseid kuni K. Morgensterni lahkumiseni muuseumi juhataja kohalt 1837. a. Mõlemas nimestikus on ainult andmed teose kohta (autor, nimetus, tehnika, suurus jms.), kuid teose saamise aja kohta pole ühtki märget. Seega saab ainult määrata, kas teos muretseti esimese nimestiku koostamise ajal 1803—1808 või teise nimestiku pidamise perioodil 1809—1837. Mõnede teoste kohta õnnestus leida täpsemaid andmeid K. Morgensterni märkmetest («Belege und Notizen für das Museum... 1803—1808») ja muuseumi tulmeraamatust («Accession-Katalog des Museums... 1823—1837»). Osa teoste ostmise või saamise aega ei olnud võimalik kindlaks teha.
5. Mõnede kunstnike eluaastaid ei ole antud TRÜ Teaduslikus Raamatukogus leiduvates teatmeteostes.

Illustratsioonid

1. F. Bartolozzi (G. B. Cipriani j.) — Istuv naine lapsega. Pliiatsimaneer. Nr. 3.
2. J. Browne (W. Hodgesi j.) — Stseen W. Shakespeare'i näidendist «Veneetsia kaupmees». Vaselõige, ofort. 1795. Nr. 7.
3. T. Cheesman (G. Reni j.) — Tütarlapse pea. Pliiatsimaneer. 1798. Nr. 16.
4. J. Dixon (J. Reynoldsi j.) — Ugolino. Metsotinto. 1774. Nr. 17.
5. R. Earlom (J. Zoffany j.) — Kuningas George III perekonnaga. Metsotinto. 1770. Nr. 18.
6. E. Fisher (J. Reynoldsi j.) — Laurence Sterne. Metsotinto. 1760. Nr. 20.
7. T. Frye — Autoportree. Metsotinto. 1760. Nr. 21.
8. V. Green (B. Westi j.) — Lastest ümbritsetud Agrippina nutab Germanicuse põrmu kohal. Metsotinto. 1774. Nr. 24.
9. J. Hall (B. Westi j.) — William Penni leping indiaanlastega 1681. a. Vaselõige, ofort. 1775. Nr. 28.
10. W. Hogarth — Džinni põiktänav. Vaselõige, ofort. 1751. Nr. 33.
11. J. B. Jackson (J. Bassano j.) — Melhisedek õnnistab Abrahami. Värviline puulõige. 1745? Nr. 38.
12. J. Mc Ardell (T. Jenkinsi j.) — Francesco Geminiani. Metsotinto. Nr. 41.
13. J. Pye (Cl. Lorraini j.) — Maastik. Ofort, vaselõige. 1775. Nr. 44.
14. W. W. Ryland (A. Kauffmanni j.) — Truudus. Värviline punktmaneer. 1776. Nr. 45.
15. C. Sherwin, J. K. Sherwin (T. Stothardi j.) — Lord Robert Mannersi surm. Vaselõige, ofort. 1786. Nr. 48.
16. J. C. Stadler (J. Faringtoni j.) — Vaade Black-Friersi sillale ja St. Pauli katedraalile. Värviline akvatinta. 1789/90. Nr. 50.
17. R. Strange (Correggio j.) — Madonna koos Magdaleena ja Hieronymusega. Vaselõige. 1763—1771. Nr. 55.
18. F. Vivares (T. Gainsborough' j.) — Armastajad külast. Vaselõige, ofort. 1760. Nr. 63.
19. J. Watson (J. Reynoldsi j.) — Edmund Burke. Metsotinto. 1770. Nr. 66.
20. W. Woollett (R. Wilsoni j.) — Üksindus. Ofort, vaselõige. 1770. Nr. 70.

Резюме

Научная библиотека Тартуского государственного университета начинает издание каталогов своей коллекции гравюр, начало которой было положено 170 лет назад. За это время создано ценное собрание немецких, итальянских, французских, английских и нидерландских гравюр и рисунков.

Каталоги коллекции открываются английской графикой. Это немногочисленное, но довольно цельно представленное собрание содержит работы выдающихся граверов 18 века — периода расцвета английской графики, среди них имеются признанные шедевры.

В собрании ТГУ представлены наиболее характерные произведения У. Хогарта, в творчестве которого звучат остросоциальные мотивы. Интерес вызывают работы известных английских мастеров резцовой гравюры Р. Стренджа, У. Вуллетта, Д. Брауна, Д. Холла и др., выполненные с большим мастерством. Хорошо представлены также гравюры в технике меццотинто; здесь можно назвать работы Д. Мак-Арделя, Р. Ирлома, В. Грина, Т. Фрая, которые пленяют нас богатством черно-белой гаммы. Английское цветное меццотинто представлено скромно, но и здесь мы видим прекрасное произведение У. В. Райленда. Имеется несколько ярких образцов карандашной манеры и пунктира, выдающимся мастером которых был Ф. Бартолоцци. Особую ценность представляют две цветные гравюры на дереве Дж. Б. Джексона. Собрание 18 века свидетельствует о высоком уровне английской графики того времени.

В начале 19 века, когда традиционные техники гравировки уступают место литографии и ксилографии, начинается упадок резцовой гравюры и других способов глубокой печати. Это находит отражение и в английской графике. Работы 19 века, имеющиеся в коллекции ТГУ, носят случайный характер. Однако и здесь мы находим гравюры С. У. Рейнольдса, Д. Барнета, Д. Годби, Ч. Тернера и др., которые стремятся продолжить лучшие традиции английской графики.

Список иллюстраций

1. Ф. Бартолоцци (с оригинала Дж. Б. Чиприани) — Сидящая женщина с ребенком. Карандашная манера. № 3.
2. Дж. Браун (с оригинала У. Ходжеса) — Сцена из «Венецианского купца» У. Шекспира. Резцовая гравюра, офорт. 1795. № 7.
3. Т. Чизмен (с оригинала Г. Рени) — Голова девушки. Карандашная манера. 1798. № 16.
4. Дж. Диксон (с оригинала Дж. Рейнольдса) — Уголино. Меццотинто. 1774. № 17.

5. Р. Ирлом (с оригинала И. Зоффани) — Король Георг III с семьей. Меццотинто. 1770. № 18.
6. Э. Фишер (с оригинала Дж. Рейнольдса) — Лоренс Стерн. Меццотинто. 1760. № 20.
7. Т. Фрай — Автопортрет. Меццотинто. 1760. № 21.
8. В. Грин (с оригинала Б. Уэста) — Агриппина с детьми. Меццотинто. 1774. № 24.
9. Дж. Холл (с оригинала Б. Уэста) — Договор Уильяма Пенна с индейцами в 1681 г. Резцовая гравюра, офорт. 1775. № 28.
10. У. Хогарт — Дорога джина. Резцовая гравюра, офорт. 1751. № 33.
11. Дж. Б. Джексон (с оригинала М. Бассано) — Мельхиседек благославляет Авраама. Цветная гравюра на дереве. 1745? № 38.
12. Дж. Мак-Ардель (с оригинала Т. Дженкина) — Франческо Джеминиани. Меццотинто. № 41.
13. Дж. Пай (с оригинала К. Лоррена) — Пейзаж. Офорт, резцовая гравюра. 1775. № 44.
14. У. В. Райленд (с оригинала А. Кауфманн) — Верность. Цветной пунктир. 1776. № 45.
15. Ч. Шервин. Дж. К. Шервин (с оригинала Т. Стотэрда) — Смерть лорда Меннерса. Резцовая гравюра, офорт. 1786. № 48.
16. И. К. Стадлер (с оригинала Дж. Фарингтона) — Мост Блэк-Фриарс и собор св. Павла. Цветная акватинта. 1789/90. № 50.
17. Р. Стрендж (с оригинала Корреджо) — Мадонна со святой Магдалиной и святым Иеронимом. Резцовая гравюра. 1763—1771. № 55.
18. Ф. Виварес (с оригинала Т. Гейнсборо) — Деревенские влюбленные. Резцовая гравюра, офорт. 1760. № 63.
19. Дж. Уотсон (с оригинала Дж. Рейнольдса) — Эдмунд Бёк. Меццотинто. 1770. № 67.
20. У. Вуллетт (с оригинала Р. Уильсона) — Одиночество. Офорт, резцовая гравюра. 1770. № 70.

SUMMARY

With the present catalogue, the Scientific Library of Tartu State University begins presenting its collection of engravings, the accumulation of which began 170 years ago. In course of time a valuable collection of German, Italian, French, English and Netherlands engravings and drawings has been built up.

English engravings have been listed first. This collection, though not large, is a complete one containing engravings of the period of florescence of English graphic art in the 18th century. It includes some of the best works by the most important masters of that period.

W. Hogarth's prints, ringing sharply of social consciousness, are typical of his work. The collection comprises some fine engravings executed with high technical skill by such extremely popular English engravers as R. Strange, W. Woollett, J. Browne, J. Hall and others. English mezzotint- engravings, including those by J. Mc Ardell, R. Earlom, V. Green and T. Frye, reflecting a rich and fascinating gradation of black and white tones, are also well represented. The collection of English coloured mezzotint- engravings is rather modest, though there is at least one fine work by W. W. Ryland. There are some very fine stipple engravings including those by F. Bartolozzi, the most outstanding representative of this art. Two coloured woodcuts by J. B. Jackson are rarities on their own. This 18th century collection gives a good idea of the level and achievements of the art of English engraving of the period.

It is at the beginning of the 19th century, the period when traditional techniques gave way to lithography and the woodcut, that a decline in copperplate engraving and other techniques began. This tendency is also reflected in the art of English engraving of the period. The collection of English engravings of the 19th century in the Scientific Library of Tartu State University is of a casual character. However, it does contain works by such engravers as S. W. Reynolds, J. Burnet, J. Godby, C. Turner and others who tried to carry on the best traditions of the art of English engraving.

ILLUSTRATIONS

1. F. Bartolozzi — A woman sitting with a child on her lap. (Drawn by G. B. Cipriani). Stipple engraving. No 3
2. J. Browne — W. Shakespeare's «Merchant of Venice». (Painted by W. Hodges). Line-engraving, etching. 1795. No 7
3. T. Cheesman — The head of a girl. (Painted by G. Reni). Stipple engraving. 1798. No 16
4. J. Dixon — Ugolino. (Painted by J. Reynolds). Mezzotint-engraving 1774. No 17
5. R. Earlom — King George III with his family. (Painted by J. Zoffany). Mezzotint-engraving. 1770. No 18
6. E. Fisher — Laurence Sterne. (Painted by J. Reynolds). Mezzotint- engraving. 1760. No 20
7. T. Frye — Self-portrait. Mezzotint-engraving. 1760. No 21
8. V. Green — Agrippina surrounded by her children. (Painted by B. West). Mezzotint-engraving. 1774. No 24
9. J. Hall — William Penn's treaty with the Indians. (Painted by B. West). Line-engraving, etching. 1775. No 28

10. W. Hogarth — Gin Lane. Line-engraving, etching. 1751. No 33
11. J. B. Jackson — Melchizedek blessing Abraham. (Painted by J. Bassano). Coloured woodcut. 1745. No 38
12. J. Mc Ardell — Francesco Geminiani. (Painted by T. Jenkins). Mezzotint-engraving. No 41
13. J. Pye — The waders. (Painted by Cl. Lorrain). Etching, line-engraving. 1775. No 44
14. W. W. Ryland — Faith. (Painted by A. Kauffmann). Coloured stipple engraving. 1776. No 45
15. C. Sherwin, J. K. Sherwin — The death of Lord Manners. (Painted by T. Stothard). Line-engraving, etching. 1786. No 48
16. J. C. Stadler — Black-Friars Bridge and St. Paul's Cathedral. (Drawn by J. Farington). Coloured aquatint-engraving. 1789/90. No 50
17. R. Strange — The Madonna with St. Magdalen and St. Jerome. (Painted by Correggio). Line-engraving. 1763—1771. No 55
18. F. Vivares — Rural lovers. (Painted by T. Gainsborough). Line-engraving, etching. 1760. No 63
19. J. Watson — Edmund Burke. (Painted by J. Reynolds). Mezzotint-engraving. 1770. No 67
20. W. Woollett — Solitude. (Painted by R. Wilson). Etching, line-engraving. 1770. No 70

39 kop.